

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/721)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 936, 6 - 797

24 . II . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . I . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve gerekçesiyle ilişkileri bağı olarak sunulmuştur.

Sözü geçen Anlaşmaların, 5217 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 19 . I . 1950 tarihli ve 3/10543 sayılı Kararla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

GEREKÇE

İkinci Dünya Harbini takibeden devrede Yugoslavya ile memleketimiz arasındaki ticari mübadeleler 18 Eylül 1947 tarihinde Belgrat'ta imza edilmiş olan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları çerçevesi dâhilinde cereyan etmekte idi.

Yukarıda adı geçen anlaşmalar serbest dövizle ödeme esasına istinat etmekte olduğundan, aşağıda zikrolunan rakamlardan da görüleceği veçhile iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin hacmi pek ziyade daralmış bulunuyordu.

Seneler	İthalât T. L.	İhracat T. L.
1947	26 000	5 037 000
1948	977 000	88 000
1949	2 153 082	445 576

(Ocak - Ekim)

Bu vaziyet muvacehesinde iki memleket arasında ticari ve iktisadi münasebetlere yeni bir düzen vermek, ticari mübadelelerin inkişafını sağlayacak esasları tesbit etmek ve harb hali dolayısıyla tediye edilemeyen karşılıklı borç ve alacakları tasfiye etmek maksadiyle Ekim 1949 bidayetinde Ankara'ya gelen yetkili Yugoslav heyeti ile müzakerelere başlamış ve neticede 5 Ocak 1950 tarihinde Türkiye ile Yugoslavya arasında Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile ekleri imzalanmıştır.

Yeni ticaret ve ödeme anlaşmaları hükümlerine göre iki memleket arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre uygulanacaktır. Anlaşmalar, gelecek ihracat mevsimimizi de içine alabilecek bir şekilde 18 aylık bir müddet için yürürlükte kalacaktır. Hitamından iki ay önce taraflarca feshi ihbar edilmediği takdirde sene-

lik süreler için kendiliğinden uzatılmış sayılacaktır.

Ticaret Anlaşmalarına, her iki memlekettin birbirlerine ihraç edecekleri malların listeleri eklenmiş bulunmaktadır. Bu listelere göre Türkiye Yugoslavya'ya başlıca, pamuk, küçük baş hayvan derileri, manganez, tuz, yün ve tiftik, kenevir tohumu, tütün, kuru meyveler ve saire ihraç edecek, Yugoslavya'dan ise her nevi kereste, maden direği, sud kostik, göztaş, küçük alât edevat, kimyevî ve sair maddeler ithal edecektir.

Bir senelik bir süre için tanzim edilmiş bulunan bu listeler tahdidî bir mahiyet taşımamakta ve senelik sürenin sonunda icabihale göre, ya bütünü ilga, yahut aynen veya değişikliklerle uzatılabilecektir.

Mezkûr listelerde kıymetleri yazılı bulunmayan Yugoslav menşeli çimento ile Türk menşeli demir ve dökmenin karşılıklı olarak ihracı için Anlaşma'ya gereken hükümler konulmuştur.

Ödeme Anlaşma'larına gelince; Karşılıklı mal mübadelelerinden mütevellit ödemeler ile her iki memlekette kambiyo kontrolü hakkında cari mevzuatça müsaade edilen diğer bileümle ödemeler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yugoslav Millî Bankasında A. B. D. dolârı olarak açılacak hesaplar kanalıyla yapılacaktır. Bu ödemeler için görünüşte iki ayrı hesap derpiş olunmakla beraber muamelâtın teknik bakımından sürat ve intizamını temin maksadiyle, asıl hesabın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında tutulması, mutabakat mektuplarının da Yugoslavya Millî Bankası tarafından tanzimi hususunda mutabakat basılmış olmuştur.

Ödeme Anlaşmasında karşılıklı olarak 500 000 A. B. D. dolârlık bir borçlanma haddi tesbit edilmiştir. Bu miktarın fevkindeki ödemeler için borçlu taraf, üç ay vâde ile geri alabilmek şartıyla röpor muameleleri yapmak yahut döviz terketmek suretiyle hesabını besliyebilecektir.

Anlaşmanın hitamında, hesaplarda kalacak bakiye borçlu tarafca altı ay zarfında mal ihracı suretiyle veya üçüncü bir memlekette kendi namlarına açılmış diğer bir hesaba, bu memleketin önceden muvafakati alınmak şartıyla, nakletmek suretiyle tasfiye olunacaktır. Altı ay sonra kalan bakiye serbest dövizle tesviye olunacaktır.

Ödeme Anlaşmasına ek olarak imzalanan bir protokol ile ticari mübadelelerden mütevellit eski Türk ve Yugoslav alacaklarının karşılığı olarak tesfiyesi de sağlanmış bulunmaktadır.

Bu anlaşmalar memleketimiz menfaatlerine uygun mütalâa edildiğinden, onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/721

Karar No. 57

14 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankarada imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . I . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve ekleri Dışişleri Bakanlığı ile Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı mümessillerinin huzuriyle incelendi :

Yugoslavya ile halen aramızda mevcut serbest döviz esasına dayanan ticaret sisteminin,

döviz darlığı dolayısıyla, iki memleket arasındaki ticarete gelişme sağlayamadığı bir hakikattir.

Bu hakikat göz önünde tutularak iki memleket ticaretinin gelişmesi için yeni bir esas aranmış ve iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithal ve ihraç rejimi çerçevesinde listeli bir sistem üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Anlaşmanın müddeti 18 aydır. Ödeme esasları üzerinde varılan anlaşma şekli günün icaplarına uygun görülmüştür.

Komisyonumuz bu esaslarla tanzim edilen

Anlaşma ve eklerini memleket menfaatlerine uygun görülmüş ve modüs vivendinin de madde metnine eklenmesi gerektiğinden madde yeniden yazılarak bu değişiklik ile Yüksek Kanun'un tasvibine arza değer görmüştür.

Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ticaret Komisyonu

Başkanı	Sözeü	Kâtip
Ankara	Gazianteb	Niğde
A. Çubukcu	C. Alevli	H. Ulusoy

Aydın
Dr. S. Akın

Kars
A. Sürmen
Tokad
R. Önder

İmzada bulunamadı

Trabzon
M. Yarımbyık

Kars
F. Aktaş
İmzada bulunamadı
Kayseri
H. Ürkün
Trabzon
A. Sarıalioglu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da imzalanan, Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile ve eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
Ş. Günaltay	Başb. Yardımcısı
	Nihat Erim
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
C. S. Barlas	Fuad Sürmen
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Çakır	E. Erişirgil
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
N. Sadak	İ. A. Aksal
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. Banguoğlu	Ş. Adalan
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Vedat Dicleli	Dr. K. Bayizit
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge	Cavid Oral
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
Dr. Kemal Satır	Reşat Ş. Siner
İşletmeler Bakanı	
Münir Birsal	

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da imzalanan Modüs vivendi ile Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ve eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da imzalanan Modüs vivendi ile Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ve ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMRURİYETİ İLE YUGOSLAVYA FEDERATİF HALK CUMHURİYETİ ARASIN- DA AKDOLUNAN MODÜS VIVENDİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti, Gümrük resimleri, bu resimlerin tahsil şekli, gümrük işlerine mütaallik usul, kaideler ve muameleler ile seyrisefain ve transit konularında birbirlerine karşılıklı olarak en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini bahşedeceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi Türkiye'nin 1923 te imzalanan Lozan Andlaşması mucibince Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış bulunan ülkelere bahşettiği veya bahşedeceği hususi faydalar hakkında tatbik edilmeyecektir.

İşbu Modüs vivendi 5 Ocak 1950 tarihinden itibaren hüküm ifade etmeye başlayacak ve bugünkü tarihle imzalanan Türkiye - Yugoslavya Ticaret Anlaşmasının sona ermesi tarihinden itibaren hesaplanmak üzere üç ay sonra feshi ihbar edilebilecektir.

Ankara'da 5 Ocak 1950 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Faik Zihni Akdur

Yugoslavya Federatif Halk
Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Dr. Mirko Mermolja

TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti, iki memleket arasındaki ticari münasebetleri kolaylaştırmak ve geliştirmek maksadiyle aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre yapılacaktır.

Madde — 2.

Yugoslavya Hükümeti anlaşmaya merbut «A» listesinde yazılı mallardan her birinin karşısında yazılı kıymetler tutarı kadar Türkiye'ye ihracına müsaade edecektir; bu mallara tekabül eden ithal lisansları Türk Hükümeti tarafından verilecektir.

Türk Hükümeti anlaşmaya merbut «B» listesinde yazılı mallardan, her birinin karşısında yazılı kıymetler tutarı kadar Yugoslavya'ya ihracına müsaade edecektir; bu mallara tekabül eden ithal lisansları Yugoslav Hükümeti tarafından verilecektir.

«A» ve «B» listelerinde yazılı bulunmayan mallar ile kontenjanları tükenmiş olan mallar, her iki memleket yetkili makamlarının önceden müsaadesi istihsal olunmak şartıyla karşılıklı olarak ihraç veya ithal olunabilecektir.

Bununla beraber iki memleketin yetkili makamları, bundan evvelki fıkralarda derpiş olunan ithal ve ihraç müsaadelerini verirken bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının 5 nci ve 6 nci maddelerinde öngörülen disponibiliteyi göz önünde tutacaklardır.

Madde — 3.

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında her iki memleket yetkili makamları tarafından onanan işlemlere mütaallik ödemeler bugün imzalanan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye olunacaktır.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra Yugoslavya'dan Türkiye'ye sevkolunan mallara, ihracatçı memleketin yetkili makamlarınca verilmiş ve ilişik modele uygun bir menşe şahadetnamesi katılacaktır.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra, Türkiye'den Yugoslavya'ya sevkolunan mallar için, Yugoslav malları, yetkili Türk makamları tarafından verilmiş ve ilişik modele uygun bir menşe şahadetnamesi talep edebileceklerdir.

Bununla beraber, karşılığı 100 Türk lirasını yahut bunun dinar veya başka bir para ile tutarını geçmiyen sevkiyat için her iki tarafça menşe şahadetnamesi istenmeyecektir.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın uygulanmaya konulmasından önce başlamış olup henüz tamamlanmayan ticari işlemler 18 Eylül 1947 tarihli Türk - Yugoslav Ticaret Anlaşması hükümlerine göre ve ilişik listelerde yazılı kontenjanlar dışında tasfiye olunacaklardır.

Madde — 6.

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında iki memleketin yetkili makamlarınca onanmış olup süre sonunda tamamlanmayan ticari işlemler işbu Anlaşma hükümleri gereğince tasfiye olunacaklardır.

Madde — 7.

İşbu Anlaşma 5 Ocak 1950 tarihinde yürürlüğe girecek ve 30 Haziran 1951 tarihine kadar muteber olacaktır.

Hitamından iki ay önce feshi ihbar edilmediği takdirde senelik süreler için kendiliğinden uzatılmış sayılacaktır.

5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Faik Zihni Akdur

Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Dr. Mirko Mermolja

A - Listesi

Türkiye'ye yapılacak Yugoslav ihracatı

Maddeler	A. B. D. Dolârı ile kıymetler
Külçe kurşun	150 000
Orak ve tirpan	100 000
Nal çivisi	65 000
Emayye mutfak takımları ve sair hırdavatçı eşyası	40 000
(Yürürlükte bulunan genel ithal rejimince ithaline müsaade olunanlar)	
Çimento	P. M.
Corbure de calcium	110 000
Göztaşı	160 000
Soude coustique	240 000
Carbonate de soude	50 000
Lithopone	65 000
Süliyen ve mürdesenk	40 000
(Minium de plomb et litharge)	
Madenî boyalar	20 000
(Oxydo de fer, ocre, cinabre v. s.)	
Acide acétique	5 000
Acide tartrique	20 000
Biçilmiş yumuşak kereste	1 800 000
Biçilmiş sert kereste	800 000
Sandıklık biçilmiş kereste	400 000
Maden direği	1 000 000
Kâğıtlık odun	620 000
Telgraf direkleri	130 000
Demiryolu traversi	200 000
Kaplamalık levhalar	20 000
Fıçı tahtası	50 000
Sigara kâğıdı	70 000
Hassas kâğıt	5 000
Harita kâğıdı	5 000
Kauçuktan mamul sıhhi maddeler	40 000
Şapka taslakları (Çuhadan)	25 000
İspençiyari maddeler ve tıbbi müstahzarlar (Sağlık Bakanlığınca onanmasından sonra)	40 000
Düğmeler saç tokaları, broşlar	10 000
(Yürürlükte bulunan ithal rejimince itha- line müsaade olunanlar)	
Tahtadan ayakkabı çivileri	20 000
Muhtelif	200 000

B - Listesi

Yugoslavya'ya yapılacak Türk ihracatı

Maddeler	A. B. D. Dolârı ile kıymetler
Manganez cevheri	190 000
Amiante	93 000
Deniz tuzu	80 000
Toz zımpara (Naksus)	20 000
Palamut ve palamut hulâsası	40 000
Balmumu ve reçineler	125 000
Yün ve tiftik	707 000
Pamuk	3 420 000
Keten tohumu	700 000
Arachide yağı	40 000
Tütün	240 000
Demir ve dökme	P. M.
Susam	170 000
Haşhaş tohumu	31 000
Küçük baş hayvan derileri	384 000
Kuru üzüm	30 000
Fındık	30 000
Muhtelif	200 000

Menşe Şahadetnamesi

Gönderen: Gönderilen:
İsim İsim
İkametgâh İkametgâh
Sokak Sokak

Malın cinsi
Ambalâj
Koli adedi
Marka numarası

Ağırlık gayrisafi kilo
Kıymet:

Malın gönderileceği yol:

. Türkiye ile Yugoslavya arasındaki 5 Ocak 1950 tarihli Ticaret Anlaşması hükümlerine uyarak vasıfları yazılı emtia'nın Türk - Yugoslavya menşeli olduğunu tasdik eder.

Ankara, 5 Ocak 1950

Bay Başkan,

Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasına atfen, bu anlaşmaya merbut (A) ve (B) listelerinde adı geçen anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinden itibaren 12 aylık bir süre için muteber olduğunu, ve bu birinci sürenin hitamından evvel, ilk 12 aylık birinci süre zarfında adı geçen listelerin tamamen ilgası halinde her iki memleket arasındaki ticaretin serbestçe gelişebileceği hususu sabit olmadığı takdirde, bu listelerin yürürlüğünü ilâveli, ilâvesiz veya değişikliklerle 12 aylık yeni bir süre için uzatmak maksadiyle iki Hükümet temsilcilerinin münasip zamanda buluşacaklarının aramızda kararlaştırıldığını ve bu hususta mutabık kalındığını size bildirmekle şeref kazanırım.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana bildirmenizi ve en derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Ekselâns

Bay Faik Zihni Akdur
Türkiye Büyük Elçisi,
Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi.
Ankara

Yugoslav Heyeti Başkanı
Dr. Mirko Mermolja

Ankara, 5 Ocak 1950

Bay Başkan,

Mefadı aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım :

«Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasına atfen, bu anlaşmaya merbut «A» ve «B» listelerinin adı geçen anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinden itibaren 12 aylık bir süre için muteber olduğunu ve bu birinci sürenin hitamından evvel ilk 12 aylık birinci süre zarfında adı geçen listelerin tamamen ilgası halinde her iki memleket arasındaki ticaretin serbestçe gelişebileceği hususu sabit olmadığı takdirde, bu listelerin yürürlüğünü ilâveli, ilâvesiz veya değişikliklerle 12 aylık yeni bir süre için uzatmak maksadiyle iki Hükümet temsilcilerinin münasip zamanda buluşacaklarının aramızda kararlaştırıldığını ve bu hususta mutabık kalındığını size bildirmekle şeref kazanırım.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana bildirmenizi ve en derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.»

Yukardaki hususlar hakkında Türk Hükümetinin mutabık bulunduğunu teyit eyer, derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Dr. Mirko mermolja
Yugoslavya Heyeti Başkanı
Ankara.

Faik Zihni Akdur

Ankara, 5 Ocak 1950

Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının akdine müncer olan müzakereler esnasında yaptığımız görüşmelere atefen, iki Hükümetin aşağıdaki hususlar hakkında mutabık kaldıklarını size bildirmekle şeref kazanırım :

Yugoslavya Hükümeti, Ticaret Anlaşmasına merbut (A) listesinde P. M. olarak gösterilen çimento-yu Türkiye'ye ihraç etmek için mümkün olan bütün gayreti sarfedecektir.

Diğer taraftan, Türk Hükümeti, Ticaret Anlaşmasına merbut (B) listesinde P. M. olarak yazılı demir ve dökmenin ihracı için gerekli ihraç müsaadelerini vermeyi taahhüt eder.

Bununla beraber Yugoslavya'ya yapılacak demir ve dökme ihracatı, Yugoslav menşeli çimentonun Türkiye'ye ithali ile mütenasip olacaktır.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı bana teyit eylemenizi ve en derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Ekselâns

Bay Faik Zihni Akdur

Türkiye Büyük Elçisi,

Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi.

Ankara

Yugoslavya Heyeti Başkanı

Dr. Mirko Mermolja

Ankara, 5 Ocak 1950

Buy Başkan,

Mefadı aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım :

«Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının akdine müncer olan müzakereler esnasında yaptığımız görüşmelere atfen, iki Hükümetin aşağıdaki hususlar hakkında mutabık kaldıklarını size bildirmekle şeref kazanırım :

Yugoslav Hükümeti, Ticaret Anlaşmasına merbut «A» listesinde P. M. olarak gösterilen çimento-yu Türkiye'ye ihraç etmek için mümkün olan bütün gayreti sarfedecektir.

Diğer taraftan, Türk Hükümeti, Ticaret Anlaşmasına merbut «B» listesinde P. M. olarak yazılı demir ve dökmenin ihracı için gerekli ihraç müsaadelerini vermeyi taahhüt eder.

Bununla beraber Yugoslavya'ya yapılacak demir ve dökme ihracatı, Yugoslav menşeli çimentonun Türkiye'ye ithali ile mütenasip olacaktır.

Yukarıdaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı bana teyit eylemenizi ve en derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.»

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUGOSLAVYA FEDERATİF HALK CUMHURİYETİ ARASINDA ÖDEME ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye ve Yugoslavya arasındaki ödemeleri kolaylaştırmak maksadiyle aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır.:

Madde — 1.

Bugünkü tarihle imzalanan Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Türkiye'ye ithal edilmiş veya edilecek Yugoslav mallarının bedellerine ve bu mallara müteferri masraflara ait ödemeler ile kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Türk mevzuatınca müsaade edilen Türkiye'den Yugoslavya'ya yapılacak diğer her türlü ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yapılacak tevdiat ile tesviye olunacaktır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu tevdiatı Yugos'avya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası adına Amerika Birleşik Devletleri dolârı olarak açacağı faizsiz ve masrafsız bir hesabın matlûbuna geçirecektir.

Madde — 2.

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Yugoslavya'ya ithal edilmiş veya edilecek Türk mallarının bedellerine ve bu mallara müteferri masraflara ait ödemeler ile kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Yugoslav mevzuatınca müsaade edilen Yugoslavya'dan Türkiye'ye yapılacak her türlü ödemeler, Yugos'avya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankasına yapılacak tevdiat ile tesviye olunacaktır. Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası bu tevdiatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına A. B. D. dolârı olarak açacağı faizsiz ve masrafsız bir hesabın matlubuna geçirecektir.

Madde — 3.

Yukardaki madde'ler hükümleri gereğince, hak sahiplerine ödemeler yapılmasını mümkün kılmak maksadiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası tahsilât ihbarnameleri ve ödeme emirlerini bütün lüzumlu malûmatı ile birlikte karşılıklı olarak günü gününe birbirlerine bildireceklerdir.

Madde — 4.

Para yatırımları ve ödemeler her iki memlekette Millî paralarla yapılacaktır.

Dinarların A. B. D. dolârına ve dolârların Dinar'a çevrilmesi Yugos'av Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankasının resmî kursu üzerinden yapılacaktır.

Türk lirasının A. B. D. dolârına ve dolârın Türk lirasına çevrilmesi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın resmî kursu üzerinden yapılacaktır.

Türk lirası ve Dinardan gayri bir para ile muharrer alacaklar söz konusu paranın dolâra nispetle olan resmî rayici üzerinden A. B. D. Dolârına çevrilecektir.

Madde — 5.

Yukardaki 1 nei maddede derpiş olunan hesabın disponibilitesi, Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankasının Türkiye'deki ödemeleri için kâfi gelmediği takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yugoslav Millî Bankasının ödeme emirlerini, yukarda mezkûr hesabın borçlu bakiyesi 500 000 A. B. D. Dolârı oluncaya kadar, fasılasız olarak iera edecektir.

Mezkûr hesabın borçlu bakiyesi 500 000 A. B. D. Dolârını aşığı takdirde, Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası, kendi ödeme emirlerinin hak sahiplerine derhal tesviyesini temin maksadiyle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesabını, üç ay vâde ile geri alabilmek üzere röpor muameleleri yapmak veya A. B. D. Dolârı yahut iki Banka arasında kararlaştırılacak diğer başka bir dövizin katî terki suretiyle besleyebilecektir.

Madde — 6.

Yukardaki 2 nei maddede derpiş olunan hesabın disponibilitesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Yugoslavya'daki ödemeleri için kâfi gelmediği takdirde, Yugoslav Federatif Halk Cum-

huriyeti Millî Bankası Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ödeme emirlerini, yukarda mezkûr hesabın borçlu bakiyesi 500 000 A. B. D. Dolârı oluncaya kadar fasılasız olarak icra edecektir.

Mezkûr hesabın borçlu bakiyesi 500 000 A. B. D. Dolârını aştığı takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, kendi ödeme emirlerinin hak sahiplerine derhal tesviyesini temin maksadiyle Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası nezdindeki hesabını, üç ay vâde ile geri alabilmek üzere röpor muameleleri yapmak veya A. B. D. Dolârı yahut iki Banka arasında kararlaştırılacak diğer başka bir dövizin katî terki suretiyle besliyebilecektir.

Madde — 7.

İşbu Anlaşmanın hitamında 1 nci ve 2 nci maddelerde derpiş olunan hesaplarda Âkîd Taraflardan biri yahut diğeri lehine bir bakiye kalacak olursa, bu bakiye borçlu tarafça altı ay zarfında bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasına merbut karşılıklı listelerde yazılı malların veya borçlu tarafın teklif ve alacaklı tarafın kabul edeceği diğer malların ihracı suretiyle tasfiye olunacaktır.

Borçlu tarafın borcundan kurtulmasını sağlamak maksadiyle alacaklı taraf yukarda zikrolunan malları ithal etmek için bütün gayretini sarfedecektir.

Her iki Âkîd Taraf müşterek bir mutabakatla, bundan evvelki fıkralarda derpiş olunan bakiyeyi bir üçüncü memlekette kendi namlarına açılmış bir hesaba, bu memleketin önceden mutabakatı alınmak şartıyla, nakledebilirler.

Yukarda mezkûr altı aylık süreden sonra kalacak bakiye serbest dövizle tasfiye olunacaktır.

Madde — 8.

İşbu Anlaşmanın tatbıkına mütaallik teknik hususat Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Millî Bankası tarafından müşterek bir mutabakatla kararlaştırılacaktır.

Madde — 9.

İşbu Anlaşma bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasının ayrılmaz bir parçası olup onunla aynı gtn yürürlüğe girecek ve aynı yürürlük süresini haiz olacaktır.

5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Faik Zihni Akur

Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Dr. Mirko Mermolja

Ankara, 5 Ocak 1950

Bay Başkan,

Türkiye ile Yugoslavya arasında bugün imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen, mezkûr anlaşmanın 1 nci ve 2 nci maddelerinde derpiş olunan ödemelerin ezcümle şunlar olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım :

1. Mal bedelleri; ,
2. İki memleket arasında, deniz, nehir, kara yahut hava yoluyla yapılan her nevi insan ve mal nakliyatına mütaallik masraflar;
3. Munhasıran dövizle ödenmesi gerekmediği takdirde Türkiye ile Yugoslavya'dan gayrı bir memleketten veya o memlekete deniz, nehir, kara yahut hava yoluyla yapılan her nevi insan ve mal nakliyatına mütaallik masraflar;

4. Yakıt masrafları müstesna olmak üzere liman masrafları antrepo, gümrükleme, aktarma ve acenta masrafları ile iskele masrafları;
 5. Mallara mütaallik sigorta ve reasürans tazminat ve primleri,
 6. Komisyonlar, tellâliye masrafları, temsil masrafları ve banka komisyonları;
 7. Tahvil, imâl ve tamir masrafları,
 8. Maaşlar, ücretler ve sair bedeller;
 9. Transit ticaretinden mütevellit kâr ve masraflar;
 10. İdare ve yaşama masrafları;
 11. Seyahat, ikamet, mektep ve hastane masrafları;
 12. Âmme hizmetlerinin gelir ve masrafları (Vergiler, cezalar ve saire);
 13. Aidat, abonemanlar, ihtira beratları, imalât markaları telif hakları ve diğer fikrî haklarla neşriyata mütaallik vergi ve harçlar;
 14. Film işletme hakları;
 15. Konsolosluk hasılatı;
 16. Her iki memleket yetkili makamlarının kabul edecekleri diğer her türlü ödemeler de bugün imzalanan Ödeme Anlaşması anlamına giren bir ödeme olarak telâkki olunacaktır.
- Yukardaki hususlar hakkında Hükümetinizin mutabakatını bana bildirmenizi ve derin saygılarının kabulünü rica ederim Bay Başkan.

Türk Heyeti Başkanı
Faik Zihni Akdur

Bay Dr. Mirko Mermolja
Yugoslav Heyeti Başkanı
Ankara

Ankara, 5 Ocak 1950

Bay Başkan,

Mefadî aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım :
«Türkiye ile Yugoslavya arasında bugün imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen, mezkûr anlaşmanın 1 nei ve 2 nei maddelerinde derpiş olunan ödemelerin ezcümle şunlar olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım :

1. Mal bedelleri;
2. İki memleket arasında, deniz, nehir, kara yahut hava yoluyla yapılan her nevi insan ve mal nakliyatına mütaallik masraflar;
3. Munhasıran dövizle ödenmesi gerekmediği takdirde Türkiye ile Yugoslavya'dan gayrı bir memlekette veya o memlekette deniz, nehir, kara yahut hava yoluyla yapılan her nevi insan ve mal nakliyatına mütaallik masraflar;
4. Yakıt masrafları müstesna olmak üzere liman masrafları, antrepo, gümrükleme, aktarma ve acenta masrafları ile iskele masrafları;
5. Mallara mütaallik sigorta ve reasürans tazminat ve primleri;
6. Komisyonlar, tellâliye masrafları, temsil masrafları ve banka komisyonları;
7. Tahvil, imal ve tamir masrafları;
8. Maaşlar, ücretler ve sair bedeller;
9. Transit ticaretinden mütevellit kâr ve masraflar;
10. İdare ve yaşama masrafları;
11. Seyahat, ikamet, mektep ve hastane masrafları;
12. Âmme hizmetlerinin gelir ve masrafları (Vergiler, cezalar ve saire);

13. Aidat, abonmanlar, ihtira beratları, imalât markaları, telif hakları ve diğer fikrî haklarla neşriyata mütaallik vergi ve harçlar;

14. Film işletme hakları;

15. Konsolosluk hasılatı;

16. Her iki memleket yetkili makamlarının kabul edecekleri diğer her türlü ödemeler de bugün imzalanan Ödeme Anlaşması anlamına giren bir ödeme olarak telâkki olunacaktır.»

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetimin mutabık olduğunu size bildirmekle şeref kazanı-
rım, derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

Ekselâns

Bay Faik Zihni Akdur

Türkiye Büyük Elçisi

Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi

Ankara.

Yugoslav Heyeti Başkanı

Dr. Mirko Mermolja

EK PROTOKOL

Bugünkü tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarını imzaladıkları sırada Türk ve Yugoslav Hükümetleri aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Eski Türk ve Yugoslav alacaklarının tasfiyesine mütaallik olup 18 Eylül 1947 tarihli Türk - Yugoslav Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına merbut Tasfiye Protokolüne ek Protokol, bugün imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının yürürlük süresi müldetince yürürlükte kalacaktır.

5 Ekim 1936 tarihli Kliring Anlaşması hükümleri gereğince husule gelen Türk ve Yugoslav alacakları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yugoslav Millî Bankasının müştereken mutabakatı ile üç aylık bir süre zarfında tesbit olunacakları ve karşılıklı alacaklar arasında yapılacak takas muamelesinden sonra taraflardan biri lehine tahassül edecek alacaklı bakıyesi bugün imzalanan Ödeme Anlaşmasının 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş olunan hesaplar vasıtasıyla transfer edilecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yugoslav Millî Bankası, 18 Eylül 1947 tarihli Tasfiye Protokolünün ilgili maddelerinde derpiş olunan hususi takas işlemlerinden mütevellit Türk ve Yugoslav alacaklarında yukarda mezkûr hesaplar vasıtasıyla katî surette tesviyesi hususunda mutabık kalabileceklerdir.

Bundan evvelki fıkrada derpiş olunan bakıyenin tesbitinden sonra beyan olunacak 5 Ekim 1936 tarihli Kliring Anlaşmasından mütevellit alacaklar da yukarda mezkûr ahdî hesaplar vasıtası ile tesviye olunacaklardır.

5 Ocak 1950 tarihinde Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

adına

Faik Zihni Akdur

Yugoslav Federatif Halk

Cumhuriyeti Hükümeti

adına

Dr. Mirko Mermolja